

Dret Penal I

Codi: 102252
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: María José Cuenca García
Correu electrònic: MariaJose.Cuenca@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Equip docent

Dra. Mercedes García Arán, Grup 01 (docència en espanyol).
Dra. Mª José Cuenca García, Grup 02 (docència en català).
Dra. Margarita Bonet Esteva, Grup 03 (docència en català).
Dr. Fermín Morales Prats, Grup 51 (docència en espanyol).
Sr. Eduard Celma Hernández, Grup 52 (docència en espanyol).
Dr. Antoni Cardona Barber, Grup 70 (docència en espanyol).

No hi ha prerequisits per estudiar aquesta assignatura. Es recomana que l'alumne/a assoleixi correctament els continguts de les assignatures "Organització constitucional de l'Estat" i "Teoria del Dret" per a poder aprofundir en aquesta assignatura.

Objectius

L'assignatura Dret Penal I pretén que l'alumne/a adquireixi els coneixements de les especificitats del Dret Penal com a instrument de resolució de conflictes. Principalment es vol potenciar l'adquisició dels conceptes relatius a la norma penal, als principis constitucionals del Dret penal, així com les conseqüències que comporta la comissió d'un delicte (penes i mesures de seguretat).

Des de la perspectiva formativa, Dret Penal I pretén que l'alumne/a adquireixi els conceptes i la terminologia pròpia a l'àmbit del Dret Penal i, amb aquest objectiu, es potenciarà la lectura de textos jurídics així com la resolució d'alguns casos pràctics.

Competències

- Adquirir els coneixements bàsics de les diferents dogmàtiques jurídiques i exposar-los en públic.
- Argumentar i fonamentar l'aplicació de les normes jurídiques.

- Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictàmens.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Dominar les tècniques informàtiques per obtenir la informació jurídica (bases de dades de legislació, jurisprudència, bibliografia, etc.) i per comunicar dades.
- Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un tems limitat.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
- Utilitzar els principis i els valors constitucionals com a eina de treball en la interpretació de l'ordenament jurídic.

Resultats d'aprenentatge

1. Argumentar l'aplicació de normes penals en la resolució de problemes penals.
2. Buscar sentències penals en les bases de dades.
3. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictàmens.
4. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
5. Distingir els coneixements bàsics de la dogmàtica penal.
6. Distingir la normativa aplicable entre el Codi penal i les normes penals especials.
7. Exposar oralment la resolució de qüestions dogmàtiques penals.
8. Fonamentar l'aplicació de les normes penals en la resolució de problemes penals.
9. Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un tems limitat.
10. Identificar i conèixer els principis fonamentals del dret penal.
11. Identificar i conèixer les normes i els principis penals i aplicar-los al cas concret.
12. Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
13. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
14. Resoldre els problemes d'interpretació i aplicació que presenten les normes penals.
15. Utilitzar els principis i els valors constitucionals com a eina d'interpretació de les normes penals.

Continguts

1.- *El Dret penal: Dret penal com a instrument de control social. La norma penal: estructura, elements i funcions. Relacions entre dret penal i el dret administratiu sancionador.*

2.- *Ciències penals i altres disciplines afins: Criminologia, Política criminal, Dogmàtica penal i d'altres. Relacions entre el Dret penal substantiu i el Dret processal penal. Relacions entre el Dret penal i el Dret administratiu sancionador.*

3.- *La llei penal com a font del Dret penal i la seva interpretació: fonts directes i indirectes. Interpretació i subsunció. Mètodes d'interpretació, especial referència a l'analogia.*

4.- *La legitimació del Dret penal. Teories de la pena: Teories absolutes. Teories relatives. Models eclèctics o integradors. Estat de la qüestió en l'ordenament jurídic-penal espanyol.*

5.- *Principis limitadors del poder punitiu de l'Estat: P. d'intervenció mínima. P. d'exclusiva protecció de béns jurídics. P. d'igualtat. P. de culpabilitat. P. d'humanitat. P. de legalitat.*

6.- *Principi de legalitat: introducció: Concepte i garanties constitucionals derivades del principi de legalitat. Reserva de llei orgànica. P. de taxativitat i seguretat jurídica. "Non bis in idem". Tècniques legislatives: lleis penals incompletes i lleis penals en blanc.*

7.- *Àmbit temporal de la llei penal: El principi d'irretroactivitat de la llei penal. Les reformes penals i els règims transitoris.*

8.- Àmbit espacial de la llei penal: **El principi de territorialitat de la llei penal. Excepcions: casos d'extraterritorialitat. La persecució penal en l'àmbit europeu. Dret penal internacional i Dret internacional penal. Extradició.**

9.- Àmbit personal de la llei penal: **El principi d'igualtat penal. Inviolabilitat, immunitat i aforament.**

10.- Sistema de penes en l'ordenament jurídic-penal espanyol: **Principis i classificació. Excurs: la pena de mort. La responsabilitat civil derivada de delictes.**

11.- Execució de la pena: règim penitenciari espanyol. **Principis del sistema penitenciari espanyol: sistema progressiu i tractament penitenciari. Control judicial de l'execució penal.**

12.- Alternatives a la pena privativa de llibertat: **Condemna condicional, el supòsit dels estrangers i llibertat condicional. La mediació.**

13.- Sistema de mesures de seguretat en l'ordenament jurídic-penal espanyol: **El sistema de doble via a Espanya i el sistema vicarial. Tipus de mesures. Execució de les mesures (cessament, substitució i suspensió). La L.O. 5/2000 de Responsabilitat penal dels menors i les seves mesures.**

Metodologia

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides: activitats on el professor/a és present durant l'execució de les mateixes i desenvolupa un paper més actiu o protagonista. Es divideixen en dos tipus:

1.1. Classes teòriques: aquestes ocuparan la primera hora de l'activitat dirigida i tenen per objecte que l'estudiant assoleixi les bases conceptuals de la matèria i el seu marc normatiu i jurisprudencial. Les classes teòriques són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor/a a l'alumne/a. Aquestes classes, si es necessari, es podran fer amb suports TIC, i debat en gran grup.

1.2. Activitats pràctiques: aquestes ocuparan la part final de les classes teòriques on els estudiants, individualment o en grups reduïts, analitzen i resolen juntament amb el professor/a preguntes, casos pràctics o notícies vinculades amb el tema acabat de desenvolupar a la classe teòrica.

1.3 Treball en aula: activitats que els estudiants desenvoluparan individualment o en grups reduïts a l'aula, amb el suport del professor/a, orientades a la preparació o a l'execució de les activitats avaluables.

2. Tutories.

3. Activitats autònomes: activitats que els estudiants desenvoluparan autonomament, sense suport del professor/a.

3.1. Cerca i lectura comprensiva de bibliografia, normativa i jurisprudència.

3.2. Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.

3.3. Estudi.

3.4. Elaboració de les diverses activitats d'avaluació continuada.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Classes pràctiques	2,5	0,1	1, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 15
Classes teòriques	20	0,8	5, 10, 11, 15
Treball en aula (activitats d'aprenentatge)	16,5	0,66	1, 3, 4, 7, 8, 9, 12, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Tutories	1,5	0,06	12
Tipus: Autònomes			
Estudi i preparació de treballs	100	4	1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15

Avaluació

. **Model d'avaluació:** el model d'avaluació és continuada i té l'objectiu formatiu que l'alumnat i el professorat puguin conèixer el grau d'assoliment de les competències per tal d'orientar el procés formatiu.

. **Les activitats d'avaluació continuada realitzades al llarg del curs** suposaran el 50% de l'avaluació final (5 punts) i, **la prova final de conjunt** suposarà el 50% restant (5 punts).

. **Avaluació continuada:**

El resultat d'aquesta avaluació continuada valdrà fins el 50% de la nota final i sorgirà de les següents activitats:

A) Prova teòrica (preguntes curtes) o pràctica (resolució de casos). Amb un valor de 1.5 punts. **Realització:** tercera a cinquena setmana del curs.

B) Examen test (no alliberador). Amb un valor de 2 punts. **Realització:** setena a novena setmana del curs.

C) Resolució de casos penals. Amb un valor de 1.5 punts. **Realització:** desena a tretzena setmana del curs.

. **Prova final de conjunt:** Al final del curs hi haurà un examen final de contingut. Amb un valor de 5 punts. **Realització:** en la data fixada per Gestió Acadèmica.

. **A l'inici del curs** el/la professor/a responsable de l'assignatura informarà als alumnes, a través de l'Aula Moodle, de les dates exactes de les activitats d'avaluació continuada, concretant les característiques de les mateixes; així com, del model d'examen final (test, preguntes curtes, etc.).

. **Reavaluació:**

- Pel que fa al 50% de **l'avaluació continuada:** es durà a terme el dia fixat per la prova final de conjunt. Substituirà la pitjor de les notes d'avaluació continuada obtingudes. L'alumne/a haurà de fer l'activitat de reavaluació de la mateixa tipologia que la suspesa. En haver activitats de diferent pes en la nota i tipologia, en el cas d'haver suspès dues activitats de pesos diferents, podrà escollir quina d'elles vol reavaluar (només podrà realitzar una).

- Pel que fa al 50% de **la prova final de conjunt:** l'alumne/a que suspengui la prova final de conjunt es podrà presentar a la reavaluació. La reavaluació es farà en les mateixes condicions. **Realització:** en la data fixada per Gestió Acadèmica.

- **Només** es poden reavaluar aquelles activitats que han estat avaluades i suspeses.

- **No caldrà obtenir una nota mínima** ni de l'avaluació continuada, ni de la prova final, per realitzar la reavaluació.

- **No** es podrà presentar a la reavaluació per a pujar nota.

. **Nota global de l'assignatura:** La nota final de l'assignatura resultarà de la suma de totes les activitats avaluades o reavaluades, en el seu cas. **Per aprovar l'assignatura** cal obtenir una nota global de mínim 5 punts.

. **Revisió:** en publicar les notes, tant de les activitats realitzades durant el curs, com de la prova final, com de la reavaluació, el professor/a especificarà el sistema de revisió (data, horari i espai).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final de contingut i Reavaluació	50%	5	0,2	3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15
Primera activitat avaluable: Prova teòrica (preguntes curtes) o pràctica (resolució de casos).	15%	1,5	0,06	10, 15
Segona activitat avaluable: Examen test (no alliberador).	20%	1,5	0,06	5, 6, 10, 12
Tercera activitat avaluable: Resolució de casos penals.	15%	1,5	0,06	1, 2, 6, 8, 11, 14

Bibliografia

MUÑOZ CONDE, Francisco-GARCÍA ARAN, Mercedes, Derecho penal. Parte general, Tirant lo blanch, 2017.

Bibliografia complementària.

Al llarg del curs el/la professor/a responsable de l'assignatura podrà recomanar bibliografia complementària a través de l'Aula Moodle.